

บทที่ 4

บทสรุปและคำแนะนำ

1. บทสรุป

การแสดงเดี่ยวเปียโนในครั้งนี้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2554 เวลา 18.30 น. ณ ห้องแสดงดนตรีธรรมสงวน ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 54/1 ถนนสุขุมวิท ซอย 3 การแสดงทั้งหมดใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที รายการบทเพลงที่แสดงตามลำดับในสูจิบัตร ได้แก่

1. Uninterrupted Rests ประพันธ์โดยทาเกมิสึ
2. Six Bagatelles, Op.126 ประพันธ์โดยเบโทเฟน
3. Image, Book 2 ประพันธ์โดยเดอบุสซี
4. Humoreske, Op.20 ประพันธ์โดยชูมันน์

คณะกรรมการที่เข้าร่วมชมการแสดงเดี่ยวเปียโน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.วีรชาติ เปรมานนท์ รองศาสตราจารย์ธรรมสงวน อิศรางกูร ณ อยุธยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภันท์ จันทร์อรทัยกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวไล ตันจันทร์พงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิ พงศ์สรายุทธ รวมทั้งผู้ชมอีกประมาณ 40 คน ประกอบไปด้วย อาจารย์สอนเปียโนผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเทศไทยได้แก่ อาจารย์โนริอะะ ชินวาณิชย์ อาจารย์อารีย์ คุณาพงศ์กุล นิสิตนักศึกษาทั้งจาก ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจากต่างมหาวิทยาลัย นักเรียนเปียโน รวมทั้งบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในบทเพลงคลาสสิกสำหรับเปียโน ก่อนการแสดงเริ่มมีการแจกลสูจิบัตรซึ่งภายในมี ลำดับการแสดง บทเพลง และประวัติผู้แสดง รวมถึงอรรถาธิบายบทเพลงเป็นภาษาอังกฤษ การแสดงในครั้งนี้ได้มีการบันทึกไว้ในรูปแบบวีดีโอ

การแสดงเดี่ยวเปียโนในครั้งนี้เริ่มต้นการแสดงด้วยบทเพลง Uninterrupted Rests ประพันธ์โดยทาเกมิสึ ผู้แสดงเห็นว่าเป็นบทเพลงที่ประพันธ์ในศตวรรษที่ 20 จึงใช้โน้ตในการแสดง ทำให้ไม่ต้องกังวลกับความจำในบทเพลงแรก ซึ่งผู้แสดงมักจะมีอาการตื่นเต้น ในบทเพลงแรก ผู้แสดงรู้สึกพอใจมากกับการแสดง

บทเพลงที่สอง คือ บทเพลง Six Bagatelles, Op.126 ประพันธ์โดยเบโทเฟน บทเพลงนี้เป็นบทเพลงชุดมีทั้งหมด 6 ท่อน ผู้แสดงต้องใช้สมาธิอย่างมากในการแสดง เนื่องจากในแต่ละท่อนมีเนื้อหาทางดนตรี อารมณ์ของบทเพลงและการตีความที่ต่างกัน และเป็นบทเพลงในช่วงบันปลายชีวิตของเบโทเฟน ทำให้บทเพลงมีความลุ่มลึกในด้านความรู้สึกนึกคิดและจิตใจ ทำให้

ค่อนข้างยากในการแสดงสด ปัญหาที่เกิดขึ้นในบทเพลงนี้ คือ ผู้แสดงลืมโน้ตในบางจุดของบทเพลงแต่ก็สามารถแสดงต่อไปได้โดยไม่ติดขัด

หลังจากพักการแสดงเป็นเวลา 15 นาที ผู้แสดงเริ่มแสดงบทเพลงครั้งหลัง เริ่มต้นด้วยบทเพลง Image, Book 2 ประพันธ์โดยเดอบุสซี ผู้แสดงรู้สึกผ่อนคลายจากความตื่นเต้น เนื่องจากเป็นช่วงที่ 2 ของการแสดง ซึ่งผู้แสดงเริ่มชินกับบรรยากาศบนเวทีและในห้องแสดงแล้ว สำหรับบทเพลงนี้ผู้แสดงสามารถควบคุมเสียงเปียโนได้ดีตลอดการแสดง

บทเพลงสุดท้าย คือ บทเพลง Humoreske, Op.20 ประพันธ์โดยชูมันน์ ซึ่งเป็นบทเพลงที่ใช้เวลาในการแสดงมาก ผู้แสดงต้องใช้พลังกำลังและสมาธิในการแสดงอย่างสูง บทเพลงนี้มีการเปลี่ยนอารมณ์เพลงมาก ผู้แสดงต้องมีสติในการแสดงอยู่ตลอดเวลาที่จะควบคุมเสียงของเปียโนและสร้างบรรยากาศให้กับบทเพลงในแต่ละท่อน ปัญหาที่เกิดขึ้นในบทเพลงนี้ คือ อาการเหนื่อยล้าและการสูญเสียสมาธิในการแสดงในช่วงของบทเพลง แต่ผู้แสดงก็สามารถแสดงบทเพลงต่อไปจนจบการแสดง

การแสดงเดี่ยวเปียโนครั้งนี้ถือเป็นการแสดงเดี่ยวเปียโนที่ประสบความสำเร็จสูงครั้งหนึ่งในชีวิตของผู้แสดง ทั้งนี้เกิดจากการมุ่งมั่นทุ่มเทในการฝึกซ้อมบทเพลงเปียโนชิ้นเอกของนักประพันธ์เพลงที่ถือเป็นสุดยอดคีตกวีของโลกจากทุกยุคสมัยที่ได้เลือกมาแสดง การแสดงเดี่ยวเปียโนครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงมิได้หากไม่มีครูเปียโนที่ดีที่คอยสั่งสอนการเล่นเปียโนที่มีศิลปะต้องให้สมองและหัวใจก้าวเดินไปพร้อมๆ กัน ต้องสร้างบุคลิกภาพที่โดดเด่นให้กับตนเองในการแสดง ต้องฝึกฝนจนสรีระที่ใช้ในการเล่นเปียโนมีความพร้อมเต็มร้อยที่จะปฏิบัติตามที่จิตใจต้องการได้ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องมีความสามารถที่จะถ่ายทอดบทเพลงได้ตรงตามเจตนารมณ์ของนักประพันธ์และตรึงผู้ชมด้วยบทเพลงได้

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้แสดงอุทิศแรงกายแรงใจทั้งหมดเท่าที่มนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจศิลปินและมีเสียงดนตรีอยู่ในสายเลือดจะพึงทำได้อย่างสุดฝีมือในการศึกษา ฝึกซ้อม พัฒนาและแก้ไขจุดบกพร่องในบทเพลงจนสามารถออกแสดงเดี่ยวถ่ายทอดความไพเราะงดงามอันทรงคุณค่าของบทเพลงให้เป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้ชม

2. คำแนะนำ

หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการทั้งหมดในการเตรียมการแสดงเดี่ยวเปียโน ได้แบ่งคำแนะนำโดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. การเตรียมตัวของผู้แสดง

การแสดงเดี่ยวเปียโนให้ประสบความสำเร็จนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ผู้แสดงต้องรักและหลงใหลในสิ่งที่กำลังทำ ต้องอุทิศร่างกายแรงใจในการฝึกซ้อมบทเพลงอย่างสม่ำเสมอ เรียนเปียโนกับอาจารย์ผู้สอนเป็นประจำทุกสัปดาห์ ถึงแม้ว่าผู้แสดงคิดว่าได้เตรียมตัวมาเป็นอย่างดีแล้ว แต่ในการแสดงจริงสิ่งที่ไม่คาดคิดก็อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ตื่นเต้นมากจนไม่สามารถควบคุมนิ้วมือได้หรือการลืมโน้ต แต่ถ้าผู้แสดงได้ศึกษาบทเพลงและฝึกซ้อมมาเป็นอย่างดีแล้วจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการแสดงมากขึ้น

ความเครียดและอาการตื่นเต้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการออกแสดง อาจเป็นเพราะมีความตั้งใจสูงที่ต้องการให้การแสดงออกมาดีที่สุดเป็นที่น่าประทับใจของผู้ชม จึงกลายเป็นความกดดันก่อให้เกิดความเครียดและอาการตื่นเต้นได้ ควรหาวิธีการผ่อนคลาย เช่น การฝึกสมาธิ การกำหนดลมหายใจ ในส่วนตัวของผู้แสดงเองได้ฝึกสมาธิและกำหนดลมหายใจเป็นประจำ ทำให้ใจเย็นลง มีสติและสามารถควบคุมการแสดงได้ดี ในช่วงก่อนวันแสดงประมาณ 2-3 วัน จะใช้เวลาช่วงนี้ในการทบทวนบทเพลงโดยการซ้อมแบบซ้ำมาก ซ้อมทีละมือ ฟังเพลงและดูโน้ตเพลงเพื่อช่วยในการจดจำบทเพลง พยายามนอนพักผ่อนให้เต็มที่ ถึงแม้ในบางเวลาจะกังวลจนนอนไม่หลับก็ตาม รับประทานอาหารให้เป็นปกติแต่ควรเลือกอาหารที่ย่อยง่ายและให้พลังงานสูง ในวันแสดงจริงควรไปถึงที่แสดงก่อนอย่างน้อย 1-2 ชั่วโมง เพื่อให้ชินกับบรรยากาศของสถานที่แสดงและมีเวลาอบอุ่นร่างกายและนิ้วมือ ก่อนออกแสดงควรทำสมาธิให้ห้องพักโดยผ่อนคลายร่างกายทุกส่วนมากที่สุด บางครั้งผู้แสดงใช้วิธีการนอนราบลงกับพื้น หลับตาและนึกถึงหน้าแรกของบทเพลงที่จะแสดงเป็นเพลงแรก ควรรับประทานอาหารรองท้องก่อนการแสดง ถ้ารับประทานอาหารไม่ลงให้เลือกรับประทานกล้วยเพราะกล้วยเป็นผลไม้ที่ประกอบไปด้วยซูโครส (Sucrose) ฟรุคโตส (Fructose) และกลูโคส (Glucose) รวมไปถึงไฟเบอร์หรือเส้นใยทำให้กล้วยสามารถให้พลังงานจำนวนมากที่ร่างกายสามารถนำมาใช้ได้ทันที หรือจะเลือกรับประทานช็อกโกแลต แต่ผู้แสดงไม่เห็นด้วยเนื่องจากช็อกโกแลตมีรสหวานและประกอบไปด้วยน้ำตาลสูง เมื่อผนวกกับความตื่นเต้นจะทำให้หัวใจเต้นเร็วมากขึ้นอีกส่งผลให้เล่นเร็วกว่าปกติได้

เมื่อออกแสดงเพลงแรก ถ้านั่งลงตรงหน้าเปียโนแล้วยังไม่มีความพร้อมสามารถนั่งทำสมาธิชั่วเวลาหนึ่งได้ หายใจเข้าออกเป็นจังหวะช้าๆ ให้คำนึงถึงการเคลื่อนไหวของสรีระอย่างไม่รีบร้อน พยายามนึกถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในบทเพลงที่จะตรึงให้ผู้แสดงอยู่กับบทเพลงนั้นได้ด้วยความมั่นใจ

ผู้แสดงควรจัดตารางการฝึกซ้อมในแต่ละวัน จะทำให้สามารถฝึกซ้อมบทเพลงทั้งหมดได้อย่างทั่วถึง ก่อนการแสดงจริงประมาณสองอาทิตย์ผู้แสดงควรแสดงบทเพลงทั้งหมดต่อหน้าผู้ชม เช่น แสดงต่อหน้าผู้ชมในสตูดิโอคลาส (Studio Class)

หลังจากแสดงบทเพลงต่อหน้าผู้ชมแล้ว ควรยอมรับคำติชมและนำไปปรับปรุงพัฒนาแก้ไขจุดบกพร่องของตนเองต่อไป ตลอดจนปรึกษากับอาจารย์ผู้สอนในแต่ละเรื่อง เช่น ภาพรวมของการแสดง ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละบทเพลงและการแก้ไข

การฝึกซ้อมอย่างจริงจังนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ไม่ควรหักโหมมากเกินไปนัก ควรมีเวลาสำหรับพักผ่อนหรือผ่อนคลายจากการฝึกซ้อมบ้าง การอ่านหนังสือ ฟังเพลง ออกกำลังกายด้วยความระมัดระวัง หลีกเลียงกีฬาหรือการออกกำลังกายที่จะทำให้เกิดการบาดเจ็บได้ หรือเดินทางไปพักผ่อนตามสถานที่ต่างๆ แล้วเก็บเกี่ยวความรู้ ประสบการณ์หรือบรรยากาศเหล่านั้นมา อาจทำให้การฝึกซ้อมได้ผลดีขึ้นและยังส่งผลที่ดีต่อการแสดงด้วย

นอกจากนี้การไปร่วมชมการแสดงประเภทอื่นที่ไม่ได้เฉพาะเจาะจงแต่การแสดงเดี่ยวเปียโน เช่น การแสดงดนตรีโดยศิลปินหรือวงดุริยางค์ที่มีชื่อเสียง การแสดงอุปรากร การแสดงบัลเลต์ ตลอดจนนิทรรศการต่างๆ เช่น นิทรรศการภาพวาด นิทรรศการภาพถ่าย สิ่งเหล่านี้สามารถเปิดโลกทัศน์ตลอดจนสร้างพลังและแรงบันดาลใจให้กับผู้แสดงได้เป็นอย่างมาก

ควรศึกษาประวัติและเบื้องหลังความสำเร็จของศิลปินที่มีชื่อเสียงในแขนงอื่นด้วย เช่น ศิลปินในแขนงจิตรกรรม ศิลปินในแขนงวรรณกรรม แล้วเก็บเกี่ยวสิ่งที่ได้จากศิลปินเหล่านั้นมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง

การศึกษาถึงการเตรียมตัวเพื่อการแสดงเดี่ยวเปียโนเป็นการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์ดนตรี ศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งเป็นของชาวตะวันตกแทบทั้งสิ้น แต่ก็ไม่ควรละทิ้งความเป็นไทย ควรศึกษาเกี่ยวกับดนตรีไทยและศิลปะแบบไทยไว้ด้วย เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ดนตรีและศิลปะของไทยอันทรงคุณค่าให้ไม่เลือนหายไปจากโลกนี้

สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งที่ควรใส่ใจเป็นอย่างมาก คือ การรักษาสุขภาพร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์ เพราะในการแสดงจริงผู้แสดงต้องใช้ทั้งร่างกายและแรงใจในการแสดง

2. บทเพลงที่เลือกมาแสดง

ควรเลือกบทเพลงที่หลากหลาย ในแต่ละบทเพลงควรมีความหลากหลายในด้านของอารมณ์และจุดเด่นในแต่ละบทเพลง ต่างยุคสมัยและต่างนักประพันธ์กัน หลังจากนั้นนำมาจัดเรียงลำดับการแสดงก่อนหลังให้มีความสมดุล การแสดงทั้งช่วงแรกและช่วงหลังควรมีเวลาใน

การแสดงที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้แล้วการเลือกบทเพลงมาแสดงยังต้องคำนึงถึงคุณค่าของบทประพันธ์ ความน่าสนใจในตัวบทเพลงที่จะสามารถดึงดูดและสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ชม

3. สถานที่แสดงและเครื่องดนตรี

ควรเข้าไปตรวจสอบความพร้อมของสถานที่แสดง โดยเฉพาะเรื่องคุณภาพของระบบเสียง เวที การจัดวางเปียโน ควรหาเวลาไปฝึกซ้อมกับเปียโนที่ใช้แสดง เรียนรู้ที่จะปรับการเล่นในเรื่องของการใช้เพดัลและนิ้วสัมผัสให้เข้ากับเครื่องดนตรี เพื่อให้สามารถควบคุมเสียงได้ดีที่สุดในวันแสดงจริง ควรให้ช่างเทคนิคเปียโนที่มีความรู้ความสามารถในด้านการปรับเสียงเปียโนเพื่อการแสดงคอนเสิร์ตเข้ามาปรับเสียงและตรวจสอบสภาพความพร้อมของเปียโนก่อนการแสดง

4. การเตรียมการและการจัดการด้านอื่นๆ

- ด้านสถานที่แสดง ควรติดต่อขอใช้สถานที่จากเจ้าของสถานที่ล่วงหน้า
- การเรียนเชิญคณะกรรมการ และแขกผู้มีเกียรติควรเชิญล่วงหน้าเป็นเวลาอย่างน้อย 2 สัปดาห์
- การประชาสัมพันธ์ควรทำก่อนการแสดงอย่างน้อย 2 สัปดาห์
- ในวันแสดงจริงผู้แสดงควรมีผู้ช่วยเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้แสดง และควรจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ไว้สำหรับแจกสูจิบัตรหรือจัดที่นั่งให้กับผู้ชม